

ЕЛЕКТРИФІКАЦІЯ – ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

асп. Рибіна О. І., студентка гр.Ф-11 Бачал О. О.

В умовах світової фінансової кризи для України важливо не втратити ті позитивні напрямки розвитку, які підвищують ефективність виробництва, у тому числі транспортного. Електрифікація залізниць – один із таких напрямків.

Електрифікованим залізницям віддається явна перевага в перевізному процесі, на них реалізується значно більша вантажонапруженість і досягається зниження собівартості перевезень порівняно з тепловозною, економія паливно-енергетичних ресурсів, підвищення екологічності залізничного транспорту.

Наказом Укрзалізниці затверджено та введено в дію Програму електрифікації залізниць України на 2011—2016 рр., яка передбачає електрифікацію 1 тис. 562 км експлуатаційної довжини залізничних колій впродовж 2011—2016 рр. на дільницях, що входять до відповідних напрямків розмежування руху пасажирських і вантажних поїздів та на дільницях впровадження швидкісного руху на п'яти залізницях: Південній, Одеській, Придніпровській, Південно-Західній та Донецькій.

На кінець реалізації програми (2016 р.) річна економічна ефективність капітальних вкладень, з урахуванням прогнозу росту цін на енергоносії, становитиме 2108,7 млн. грн., у тому числі від зниження експлуатаційних витрат — 2175,7 млн грн, за рахунок збільшення пропускної спроможності та інших чинників — 151,3 млн грн, за рахунок зниження екологічних зборів — 11,4 млн грн, зростуть експлуатаційні витрати на утримання пристроїв електропостачання на нових дільницях електрифікації на 229,6 млн грн. Середній термін окупності капітальних вкладень становитиме близько восьми років, економія коштів у перспективі: лише витрати дизельного пального зменшаться майже на 200 тис. т на рік. Поза тим, разом з основними роботами проходитиме модернізація прилеглої інфраструктури, зокрема пристроїв централізації, сигналізації та зв'язку.

Зазначимо, що на сьогодні автоматизовані системи комерційного обліку електроенергії працюють на всіх залізницях. У цілому введено в системи комерційного обліку електроенергії 1202 об'єкти, 1238 комплектів пристроїв збору та передачі даних, 4571 лічильник.

На думку залізничних експертів з різних країн (Конференція Міжнародного Союзу Залізниць, ПАР, 2000 р.), оптимальною для країн з розвинутою залізничною інфраструктурою, подібних Росії й Україні, є електрифікація 50-60% загальної довжини мережі залізниць із покладанням на електрифіковані дороги 80-90% обсягу перевезень. В Україні частка електрифікованих ліній становить 44,3% загальної довжини мережі країни й електрична тяга виконує 85,6% обсягу перевезень. Отже, Україні треба електрифікувати ще 2-3 тис. км.

У 2012 році заплановано електрифікувати невелику припортову дільницю Чорноморська—Берегова та розпочати найбільший з намічених проєктів — електрифікацію дільниці Долинська—Миколаїв—Херсон—Вадим—Джанкой. Цей хід довжиною майже 400 км має стати альтернативним шляхом на Кримський півострів, що розвантажить інший напрямок (через Мелітополь), який дуже напружений під час курортного сезону.

Серед інших проєктів — продовження електрифікації на напрямку Ворожба—Суми—Люботин, а також переведення на живлення від електроенергії дільниць Миколаїв—Колосівка, Красноград—Новомосковськ.

Електрифікація залізниць — це не лише зменшення собівартості перевезень. Хоча цей фактор є одним із визначальних. Насправді, переведення з тепло- на електротягу надає цілу низку переваг і комерційного, і важливого соціального характеру.

Покращується сервіс для клієнтів-вантажовласників, адже підвищуються швидкості руху та пропускна здатність через збільшення маси поїздів; покращення екологічної ситуації (зменшення на сотні тисяч тонн викидів в атмосферу вуглеводнів, оксидів азоту, вуглецю та інших шкідливих як для людини, так і для довкілля речовин — яскравий доказ щодо користі електрифікації).

У соціальному аспекті важливо, що роботи з електрифікації — суттєва підтримка вітчизняних виробників комплектуючих — підприємств будівельної, електротехнічної, металургійної, машинобудівної галузей. Це тисячі робочих місць та відрухування в бюджет. Врешті-решт, електрифікація — ще й посилення енергетичної незалежності держави, адже на відміну від дизельного пального, що виготовляється з імпоротної нафти, електроенергії в Україні достатньо.

Отже, підвищенню економічної ефективності та екологічності залізничного транспорту, зменшення його негативного впливу на довкілля, забезпеченню високих соціальних стандартів транспортних послуг сприяє електрифікація залізниць. Вона набуває особливої актуальності і у зв'язку з постійним зростанням цін на нафтопродукти та значною зовнішньоекономічною залежністю України від постачальників нафтопродуктів.